

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7

**SPRAWOZDANIE
MERYTORYCZNE**
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
za 2023 r.

Jelenia Góra, 2024 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze realizując w 2023 r. zadania z zakresu polityki społecznej państwa, wydatkował ogółem kwotę **81.792.154,46 zł** (w tym z dotacji Miasta Jelenia Góra 9.892.362,33 zł, ze środków pozabudżetowych PFRON 3.478.909,00 zł). Na kwotę tę składają się koszty świadczeń oraz koszty obsługi Ośrodka. Powyższe zadania określone zostały m.in.:

1. ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
3. ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
4. ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
5. ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
6. ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
7. ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
8. ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
9. ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
10. ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
11. ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
12. ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
13. ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem”,
14. ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych,
15. ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
16. ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
17. uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
18. programem Korpus Wsparcia Seniorów na rok 2023.

Zadania wynikające z wyżej wymienionych aktów prawnych stanowią zadania własne gminy, zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Środki finansowe wydatkowane na realizację poszczególnych świadczeń:

Lp.	Rodzaj świadczenia/wydatku	Wydatkowana kwota (w zł)
1.	zasiłki stałe	3.237.576,17
2.	składki na ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłkach stałych	267.239,32
3.	zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze	1.462.016,23

4.	wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	1.939.512,75
5.	usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2.123.069,71
6.	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych z kosztami obsługi	43.507,40
7.	odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, w tym koszt przewozu osób starszych do domów pomocy – 1.550,00 zł	7.412.872,64
8.	zapewnienie noclegu, posiłku i niezbędnego ubrania oraz noclegowni i ogrzewalni dla osób bezdomnych	1.592.070,00
9.	pobyt osób z terenu Miasta Jeleniej Góry w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Smolniku	57.263,16
10.	pobyt samotnych matek w Ośrodku wsparcia w Pobiednej	29.955,50
11.	pobyt osób z Miasta Jeleniej Góry w Schronisku dla bezdomnych MARKOT w Wałbrzychu	72.035,00
12.	pobyt osób z Miasta Jeleniej Góry w Schronisku dla osób bezdomnych - Fundacja „Leśne Zacisze” w Gminie Siemiatkowo	5.016,00
13.	prace społecznie-użyteczne	100.034,10
14.	wydatki związane z pobytem w ośrodkach wsparcia	87.080,62
15.	funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	681.130,60
16.	funkcjonowanie Dziennego Domu "Senior+"	584.464,50
17.	program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023	64.886,66
18.	funkcjonowanie Działu Interwencji Kryzysowej Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnień (w tym przeciwdziałanie alkoholizmowi 767.175,86 zł oraz działalność specjalistycznego poradnictwa i ośrodków interwencji kryzysowej 67.976,54 zł)	835.152,40
19.	mieszkania chronione	89.006,58
20.	świadczenia dla rodzin zastępczych	2.752.177,85
21.	wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	266.027,59
22.	wynagrodzenia i wydatki dotyczące asystentów i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	749.066,10
23.	utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5.220.674,22
24.	pomoc dla cudzoziemców	26.651,00
25.	usuwanie skutków klęsk żywiołowych	54.000,00
26.	świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wraz z pozostałymi kosztami, tj. 400,50 zł	48.539,25
27.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (w tym PFRON 3.478.909,00 zł, środki własne miasta i powiatów 196.640,00 zł, programy celowe ze środków PFRON w kwocie 626.286,00 zł)	4.301.835,00
28.	aktywny samorząd – PFRON, koszty obsługi, promocji i ewaluacji	33.582,44
29.	świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi	32.912.395,92
30.	wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł z tytułu urodzenia żywego dziecka	41.239,00
31.	ubezpieczenia zdrowotne dla osób pobierających wybrane świadczenia rodzinne	1.142.116,92
32.	świadczenie wychowawcze „500+” wraz z kosztami obsługi	121.083,69
33.	pobyt dzieci w zakładach opiekuńczo-leczniczych	52.802,00
34.	realizacja projektu socjalnego „Opłatek Maltański”	6.000,00

35.	szkolenie „Superwizja” i podnoszenie kwalifikacji dla pracowników socjalnych	12.249,00
36.	paczki dla dzieci w ramach projektu socjalnego pod nazwą „Mikołaj dzieciom”	7.000,00
37.	fundusz pomocowy Ukraina	3.867.182,48
38.	dotatki dla pracowników wraz kosztami ZUS za pracę nad FPU	101.316,69
39.	fundusz przeciwdziałania Covid-19 (dodatek węglowy, inne źródła ciepła, refundacja podatku VAT)	1.580.290,25
40.	dotatki dla pracowników wraz kosztami ZUS za pracę nad FPC- 19	124.610,94
41.	pokrywanie kosztów wydawania decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, korzystających z pomocy społecznej	5.866,48
42.	koszty utrzymania MOPS z tytułu realizacji zadań własnych i zleconych	7.681.558,30

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze przekazał do budżetu Miasta dochody w wysokości **3.611.958,27 zł** pochodzące z tytułu:

1.	odpłatność osób zobowiązanych do ponoszenia opłat za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	399.682,61
2.	odpłatność pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej	107.323,06
3.	odpłatność pensjonariuszy Dziennego Domu "Senior+"	119.857,06
4.	odpłatność osób przebywających w Schronisku dla bezdomnych im. Św. Brata Alberta TPBA, Koło Jeleniogórskie	315.701,34
5.	odpłatność osób przebywających w Schronisku - Fundacja „Leśne Zacisze” w Gminie Siemiatkowo	971,98
6.	odpłatność osób przebywających w Schronisku „Monar” w Wałbrzychu	6.166,06
7.	odpłatność osób przebywających w mieszkaniach chronionych	4.135,00
8.	odpłatność za świadczone usługi opiekuńcze	513.120,21
9.	zwrot środków za dokształcanie pracowników	451,04
10.	dochody z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane z dotacji budżetu państwa – 63.650,22 zł oraz dochód dla miasta 3.350,01 zł	67.000,23
11.	zwrot nienależnie pobranych świadczeń 500+ (za lata ubiegłe)	1.830,82
12.	odpłatność rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w rodzinach zastępczych	2.531,35
13.	zwrot innych świadczeń nienależnie pobranych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, dożywianie, świadczenia rodzinne, dodatek osłonowy)	172.697,72

14.	świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej zwrócone przez dłużników alimentacyjnych – 388.699,15 zł, dochód Miasta – 276.453,53 zł oraz wynagrodzenie płatnika 291,70 zł	665.444,38
15.	dochody Ośrodka (czynsze, odsetki bankowe, inne)	1.114.489,97
16.	PFRON w ramach 2,5 % środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych	86.973,00
17.	PFRON w ramach kosztów obsługi z tytułu realizacji Programu „Aktywny Samorząd”	33.582,44

II. ZADANIA WŁASNE GMINY

Działając na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wykonywał zadania własne gminy, do których należy m.in.:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
3. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
5. sprawianie pogrzebu,
6. dożywianie dzieci i osób dorosłych,
7. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
8. kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tych domach,
9. praca socjalna.

Powyższe świadczenia przyznawane były osobom i rodzinom spełniającym przesłanki ogólne określone w art. 7 i 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jak również przesłanki szczegółowe, wymagane w przypadku poszczególnych rodzajów świadczeń.

Podstawowym kryterium oceny zasadności przyznania konkretnej formy pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa danej osoby lub rodziny, wynikająca z co najmniej jednej okoliczności wskazanej w art. 7 wymienionej ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych także uzyskiwanie miesięcznego dochodu nie przekraczającego kwot określonych w art. 8 ustawy, tj. tak zwanego kryterium dochodowego przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej od 1 stycznia 2022 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 776,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 600,00 zł.

Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej

i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w 2023 r. pomoc finansową, w naturze i usługach przyznano decyzją administracyjną 1.564 rodzinom, a łączny koszt świadczeń wyniósł **16.574.443,23 zł**.

W tej kwocie uwzględniono:

Lp.	Rodzaj świadczenia/wydatku	Wydatkowana kwota (w zł)
1.	zasiłki stałe	3.237.567,17
2.	składki na ubezpieczenie zdrowotne	267.239,32
3.	zasiłki okresowe (dotacja z budżetu państwa w wysokości 832.222,56 zł) i zasiłki celowe i pomoc w naturze (środki własne miasta w wysokości 629.793,67 zł)	1.462.016,23
4.	usługi opiekuńcze	1.430.560,71
5.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	692.509,00
6.	zadania wynikające z uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (w tym: środki własne miasta w wysokości 786.941,00 zł, dotacja celowa w wysokości 1.152.571,75 zł)	1.939.512,75
7.	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych	42.864,41
8.	opłaty za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej	7.411.322,64
9.	wynagrodzenie dla kuratorów	10.200,00
10.	pomoc dla cudzoziemców	26.651,00
11.	usuwanie skutków klęsk żywiołowych	54.000,00

Zasiłki stałe przysługują osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy i nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Maksymalna kwota zasiłku stałego została określona w wysokości 719,00 zł. W 2023 r. przyznano 586 beneficjentom Ośrodka na łączną kwotę 3.327.576,17 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek opłacał **składki na ubezpieczenie zdrowotne** dla 502 osób pobierających zasiłek stały na kwotę 267.239,32 zł.

Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku sprawozdawczym pomoc taką otrzymało 426 osób na łączną kwotę 832.222,56 zł. Gwarantowana kwota zasiłku okresowego ustalana była w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym ustalonym przepisami ustawy a własnym dochodem. Wyplacono 2.228 świadczeń, a średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 373,53 zł.

Zasiłki celowe mogą być przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży i innych niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Tą formą pomocy w 2023 r. objęto 488 osób na kwotę 411.631,37 zł. Wyplacono 2522 świadczenia, a średnia wysokość zasiłku celowego wyniosła 163,22 zł.

Na zasiłki celowe i w naturze z zadań własnych Gminy w 2023 r. wydatkowano kwotę 629.793,67 zł, w tym na:

1. zdarzenia losowe kwotę 43.000 zł,
2. sprawienie pogrzebów kwotę 79.483,33 zł,
3. posiłki w stołówkach szkolnych i jadłodajniach kwotę 13.836,00 zł,
4. specjalne zasiłki celowe kwotę 81.842,97,
5. zasiłki celowe kwotę 411.631,37 zł.

Szczegółową analizę świadczeń udzielonych na ww. zadania przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (zł)	Średnia wysokość świadczenia (zł)
zdarzenia losowe	8	8	43 000,00	5 375,00
pogrzeby	21	21	79 483,33	3 784,92
posiłki (powyżej 200% kryterium dochodowego)	20	948	13 836,00	14,59
specjalne zasiłki celowe	139	312	81 842,97	262,32
zasiłki celowe, w tym:	488	2 522	411 631,37	163,22
- opał	22	31	12 646,36	407,95
- odzież, obuwie, bielizna, pościel	111	196	20 621,00	105,21
- wydatki mieszkaniowe	262	1 360	214 257,21	157,54
- zaspokojenie niezbędnych potrzeb, inne cele wskazane we wniosku	131	226	47 770,26	211,37
- leki	266	709	116 336,54	164,09

Uwaga: Liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe nie sumuje się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z różnych form pomocy lub z tym samych form kilkakrotnie.

W okresie sprawozdawczym **na pokrycie skutków zdarzenia losowego** 8 uprawnionym rodzinom przyznano świadczenia na kwotę 43.000,00 zł.

Natomiast na **pokrycie kosztów sprawienia pogrzebu** dla 21 osób wydatkowano kwotę 79.483,33 zł.

Ponadto opłacono 20 osobom (które przekraczają 200% kryterium dochodowego i nie kwalifikują się do pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, a ich sytuacja

osobista i zdrowotna wymaga objęcia pomocą w tej formie) **posiłki** w stołówkach szkolnych i jadalniach na kwotę 13.836,00 zł.

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość przyznania **specjalnego zasiłku celowego** w sytuacjach szczególnych, gdy nie są spełnione wymogi w zakresie dochodów własnych lub też brak jest kryterium przyczynowości. W okolicznościach sprawy musi wystąpić jakaś szczególna sytuacja, która uzasadniałaby przyznanie takiej pomocy. W okresie sprawozdawczym tą formą pomocy objęto 139 osób na kwotę 81.842,97 zł. Zasiłki zostały przyznane głównie dla emerytów i rencistów, którzy z własnych świadczeń rentowych niewiele przekraczających ustalony próg dochodowy, nie są w stanie pokryć wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania lub wykupić niezbędnych lekarstw.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania były dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób ich wymagających. W formie usług opiekuńczych objęto pomocą 275 osób na kwotę 1.429.171,91 zł, a w formie specjalistycznych usług opiekuńczych 1 osobę na kwotę 1.388,80 zł.

Pomocą w formie przyznania **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** objęto 32 dzieci na kwotę 692.509,00 zł.

W 2018 r. weszła w życie Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu” Posiłek **w szkole i w domu**” na lata 2019-2023. W okresie sprawozdawczym pomocą w tej formie na podstawie decyzji administracyjnej objęto 1.025 osób na kwotę 1.936.776,75 zł. W tej liczbie z posiłku skorzystało 455 osób (w tym: 96 dzieci do 7 roku życia, 167 dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej i 197 osób dorosłych) oraz 622 osoby, które otrzymały świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności (w tym: 29 dzieci do 7 roku życia, 47 dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej i 547 osób dorosłych). Ponadto w 2023 r. tutejszy Ośrodek udzielił pomocy w formie obiadów na wnioski dyrektorów szkół podstawowych bez rozpatrywania sytuacji rodziny (tj. bez wywiadu środowiskowego) dla 8 dzieci na kwotę 2.736,00 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wносił również opłatę za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w **domach pomocy społecznej** znajdujących się na terenie innych gmin. Osoby te wymagały całodobowej opieki, a pomoc w formie usług opiekuńczych nie zaspokajała potrzeb w tym zakresie. Świadczeniami w tej formie w 2023 roku objętych było 175 osób na łączną kwotę 7.411.322,64 zł. Ponadto zorganizowano i opłacono przewóz 3 osób do domu pomocy społecznej na łączną kwotę 1.550,00 zł.

Wskazać również należy, iż mieszkańcy Jeleniej Góry w okresie sprawozdawczym byli kierowani i umieszczani w **Domu Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze**, który jest domem gminnym, przeznaczonym dla osób w podeszłym wieku. W roku 2023 świadczeniami w tej formie objęto 107 osób. Natomiast w okresie sprawozdawczym 36 osób objęto pomocą w formie pobytu w **Środowiskowym Domu Samopomocy** typu A w Jeleniej Górze, gdzie nie ponosi się odpłatności.

Jedną z dysfunkcji uprawniającą do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej jest **bezdomność**. Osobom w kryzysie bezdomności Ośrodek zapewnia pomoc w formie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. W okresie sprawozdawczym pomoc finansową w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz w formie dożywiania otrzymało 117

osób w kryzysie bezdomności. Natomiast decyzją administracyjną w formie tymczasowego schronienia przyznano pomoc:

1. w Schronisku dla Osób Bezdomnych w Jeleniej Górze – dla 85 mężczyzn,
2. w Schronisku dla Osób Bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Jeleniej Górze – dla 17 mężczyzn,
3. w Schronisku dla osób bezdomnych MARKOT w Wałbrzychu – dla 5 kobiet i 1 mężczyzny,
4. w Schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Sokołowym Kącie – dla 1 kobiety,
5. w Schronisku dla osób bezdomnych MARKOT w Kędzierzynie-Koźlu dla 1 kobiety.

Na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej, a w oparciu o postanowienia Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wypłacono wynagrodzenie dla **12 opiekunów prawnych** na łączną kwotę 42.864,11 zł. Na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze przyznających wynagrodzenie za sprawowanie kurateli wypłacono dla **1 kuratora** kwotę 10.200,00 zł.

Na podstawie art. 91 i 92 ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze dla trzech rodzin, którym Szef Urzędu ds. Cudzoziemców przyznał ochronę uzupełniającą, wypłacił **pomoc dla cudzoziemców** na utrzymanie i naukę języka polskiego w łącznej wysokości 26.651,00 zł.

W wyniku poniesienia strat w gospodarstwie domowym z powodu zdarzeń klęskowych, tj. obfitych opadów deszczu, które miały miejsce w sierpniu 2023 r., wypłacono 10 poszkodowanym rodzinom **pomoc na usuwanie skutków klęsk żywiołowych** w łącznej kwocie 54.000 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, decyzją administracyjną potwierdzono dla 101 osób **prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych**.

Spośród piętnastu przesłanek, **uzasadniających przyznanie świadczeń z pomocy społecznej**, uwzględnionych przez ustawodawcę, najczęściej z ubóstwem skorelowane jest:

1. długotrwała lub ciężka choroba - 993 rodzin,
2. niepełnosprawność - 784 rodziny,
3. bezrobocie - 354 rodziny,
4. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 152 rodziny,
5. bezdomność - 147 rodzin.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, wydano **7 578 decyzji administracyjnych** (plus 150 decyzji dotyczących prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Pomoc obywatelom Ukrainy

Zgodnie z art. 29 i 30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium RP jest uznany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W związku z konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy udzielono pomocy obywatelom Ukrainy w formie:

- 1) zasiłków stałych dla 20 osób na kwotę 56.097,66 zł,
- 2) zasiłków okresowych dla 6 rodzin na kwotę 13.492,01 zł,
- 3) zasiłków celowych dla 3 rodzin na kwotę 2.050,00 zł,
- 4) opłacenia składki zdrowotnej dla 18 osób na kwotę 4.712,76 zł,
- 5) opłacenia pobytu w Domu Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” dla 1 osoby na kwotę 49.247,92 zł,
- 6) opłacenia na podstawie decyzji administracyjnej:
 - a) dla 21 dzieci – posiłków w szkole,
 - b) dla 10 dzieci – wyżywienia w przedszkolu na łączną kwotę 37.531.00 zł.

W okresie sprawozdawczym, realizując pomoc dla obywateli Ukrainy wynikającą z ustawy o pomocy społecznej, wydano 509 decyzji administracyjnych.

W Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II jest 35 etatów na stanowisku pracownika socjalnego. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek spełnia wskazane wymagania.

Osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego dokonują oceny sytuacji osobistej potencjalnych świadczeniobiorców pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Ponadto art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa umożliwił przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie tejże ustawy i którzy zostali wpisani do rejestru PESEL.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów w tym zakresie zajmują się pracownicy socjalni, których zadaniem jest stwierdzenie stanu faktycznego danego beneficjenta oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.

W okresie sprawozdawczym do dnia 30 czerwca 2023 r. zastosowanie miał art. 15o ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych obowiązywało Zarządzenie nr 7/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej

Górze świadczących pracę w terenie oraz sposobu przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego w związku z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się COVID-19, na podstawie których zmieniona została organizacja pracy, m.in. pracowników socjalnych.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili 4.593 **wywiady środowiskowe** w celu ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, w tym 78 wywiadów dla innych instytucji. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych wywiady środowiskowe w ramach prowadzonych postępowań ustalających uprawnienia do zasiłku dla opiekuna, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 80 wywiadów w tym zakresie.

Jednym z narzędzi pracy pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2023 r. zawarto 72 kontrakty socjalne (53 dot. część A, 19 dot. część B) z osobami korzystającymi ze świadczeń z pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także pomocy niematerialnej w formie **poradnictwa i pracy socjalnej**, świadczonej przez pracowników socjalnych w Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II. Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2023 r. pomocą niematerialną w formie pracy socjalnej objęto 3.012 osób w 2.047 rodzinach z terenu Jeleniej Góry, natomiast poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 288 osoby ze 164 rodzin. W ramach prowadzonej pracy socjalnej, na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, pracownicy socjalni występowali do sądu z wnioskami o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego bądź osób, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia. Z kolei na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni zajmowali się również kierowaniem do sądu wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody w przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu. Ponadto pracownicy socjalni kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań w trybie art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy w przypadkach, gdy stwierdzono zagrożenie dobra dziecka przebywającego w rodzinie. W 2023 roku wystąpiono z 55 wnioskami w powyższych sprawach.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2021 Plus pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze kwalifikowali osoby do pomocy żywnościowej wydając w okresie sprawozdawczym skierowania do organizacji partnerskiej o zasięgu

lokalnym. W okresie od stycznia do sierpnia 2023 r. wydawano skierowania dla osób z rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 235% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Łącznie w ramach Podprogramu 2021 Plus w okresie od stycznia do sierpnia 2023 r. wydano 445 skierowań dla 702 osób. W związku z nadzwyczajną sytuacją spowodowaną zagrożeniem epidemiologicznym oraz zaktualizowanymi Wytycznymi Instytucji Zarządzającej (MRiPS) dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów dotyczącymi działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, w celu minimalizacji ryzyka zarażenia kwalifikowanie osób najbardziej potrzebujących do pomocy żywnościowej do dnia 30 czerwca 2023 r. odbywało się również na podstawie przeprowadzonego wywiadu telefonicznego lub z wykorzystaniem innych dostępnych środków komunikacji elektronicznej.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. **o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, następnie o przeciwdziałaniu przemocy domowej** i „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2021-2025”, pracownicy socjalni współpracowali ze szkołami i pedagogami szkolnymi, z Policją i Strażą Miejską oraz z Sądem, kuratorami sądowymi i podmiotami działającymi w obszarze ochrony zdrowia. Ponadto pracownicy socjalni brali udział w 830 posiedzeniach grup roboczych i grup diagnostyczno-pomocowych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Jeleniej Górze. W sytuacjach wymagających pilnego działania, głównie w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni w 32 przypadkach wszczęli **procedurę „Niebieska Karta”**.

Pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze na wniosek Policji, Straży Miejskiej i innych służb oraz na podstawie anonimowych zgłoszeń 91 razy podejmowali czynności w zakresie rozeznania sytuacji pod kątem występowania przemocy w 83 rodzinach. W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni podjęli czynności wobec 415 osób z 158 rodzin objętych **procedurą „Niebieska Karta”**. W indywidualnych przypadkach zajmowali się organizowaniem pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, zawodowej i socjalnej dla ofiar przemocy domowej. Podjęto 55 takich działań w 49 rodzinach. Ponadto rodziny tego wymagające otrzymywały pomoc w formie poradnictwa. W 2023 r. poradnictwa socjalnego udzielono 155 osobom z problemem przemocy w rodzinie, natomiast poradnictwa zawodowego i rodzinnego 142 osobom. W oparciu o § 5 pkt. 11 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry pracownicy socjalni 332 razy w 98 rodzinach prowadzili monitoring dalszego funkcjonowania rodzin po zakończeniu procedury NK.

Istotną pomocą świadczoną na rzecz dzieci z rodzin najuboższych oraz rodzin dysfunkcyjnych było coroczna **organizacja wycieczki letniej**. W 2023 roku w zakresie organizacji wycieczki letniej Ośrodek podjął współpracę z Caritas Diecezji Legnickiej i wytypował do udziału w wycieczce letniej w DarłóWKu 45 dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej. Kolejnych 14 dzieci miało zapewniony udział w koloniach letnich z programem terapeutycznym, realizowanych w Gościnie przez Polskie Towarzystwo Krajoznawcze w wyniku konkursu ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry.

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze w okresie sprawozdawczym opracowali i realizowali dwa **projekty socjalne** pod nazwą: „Mikołaj dzieciom” oraz „Opłatek Maltański”. Projekt socjalny **„Mikołaj dzieciom”** skierowany był do 50 dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Przedsięwzięcie (zabawa mikołajkowa) zostało zrealizowane w dniu 08.12.2023 r. w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze (sala konferencyjna).

Koszt upominków dla dzieci został pokryty ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 7.000,00 zł. Pomoc rzeczowa oraz gadżety promocyjne zostały przekazane przez Jeronimo Martens Polska S.A. oraz Tauron Polska Energia i lokalne firmy oraz przedsiębiorców, tj.: Jelenia Plast Sp. z o.o., oraz Hurtownię spożywczą JOT-Ł oddział w Jeleniej Górze.

Projekt socjalny **„Opłatek Maltański”** został zorganizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze we współpracy z Suwerennym Rycerskim Zakonem Szpitalników św. Jana Jerozolimskiego Zwanym Rodyjskim i Maltańskim w Polsce po raz ósmy w dniu 12.12.2023 r. Działania adresowane były do 40 osób objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych. Wydarzenie corocznie objęte jest honorowym patronatem przez JE ks. Biskupa Andrzeja Siemienińskiego, Prezydenta Zakonu Polskich Kawalerów Maltańskich Pana Jerzego Bauera, Prezydenta Miasta Jeleniej Góry Pana Jerzego Łuźniaka, Wójta Gminy Podgórzyn oraz Burmistrza Miasta Piechowice. Celem uroczystości było podtrzymanie tradycji wigilijnej, integracja uczestników, a przede wszystkim sprawienie im radości. Spotkanie miało szczególne znaczenie dla seniorów, osób niepełnosprawnych i/lub samotnych, które poprzez podjęte działania miały możliwość odczucia rodzinnej atmosfery Świąt Bożego Narodzenia. Osoby te otrzymały wsparcie rzeczowe przygotowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze, które zakupione zostało dzięki wsparciu Miasta Jelenia Góra oraz darczyńców. Kolacja wigilijna w ramach projektu „Opłatek Maltański” została zorganizowana w Pałacu Staniszków w Staniszowie. Projekt „Opłatek Maltański” został częściowo sfinansowany ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 6.000,00 zł. Pozostałe koszty zostały pokryte z wkładu finansowego Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim w ramach ogólnopolskiej akcji charytatywnej. Właściciel firmy RegioBus zapewnił transport osobom biorącym udział w uroczystości. Produkty spożywcze do paczek żywnościowych zostały przekazane przez Jeronimo Martins Polska S.A., Hotel Gołębiowski w Karpaczu oraz Agatę i Wacława Dwidów, właścicieli Pałacu Staniszków, którzy pozyskali słodycze z Sopp Polska oraz zorganizowali i pokryli koszt uroczystej kolacji wigilijnej.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wspólnie z Zarządem Okręgowym Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zorganizował w dniu 09 grudnia 2023 roku cykliczne spotkanie wigilijne **„Pomoc w potrzebie - Wigilia 2023”** dla 35 najuboższych mieszkańców Miasta Jelenia Góra, aby mogli oni poczuć klimat Świąt Bożego Narodzenia. Uroczysta kolacja odbyła się w restauracji Skalka przy ul. Letniej 11 w Jeleniej Górze, podczas której uczestnikom spotkania przekazano paczki świąteczne z artykułami spożywczymi niezbędnymi do przygotowania kolacji wigilijnej, słodyczami i drobnymi upominkami. Na ten cel Miasto Jelenia Góra przeznaczyło kwotę 5.000,00 zł.

Ponadto pracownicy socjalni, jak co roku, współpracowali z Bursą Szkolną nr 1 w Jeleniej Górze przy organizacji piętnastej edycji działania pod nazwą „**Wielka Paka dla Dzieciaka**”. Dzięki zaangażowaniu pedagogów i młodzieży z Bursy oraz jeleniogórskich szkół Św. Mikołaj trafił po raz kolejny do domów najbardziej potrzebujących dzieci wskazanych przez pracowników socjalnych i obdarował je prezentami. W 2023 r. w ten sposób obdarowanych zostało 49 dzieci.

W okresie zimowym pracownicy socjalni, wspólnie ze Strażą Miejską i Policją cyklicznie patrolują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, takie jak przystanki, pustostany, ogródki działkowe, węzły ciepłownicze. Informują oni o możliwości skorzystania ze schronienia w schronisku, noclegowni i ogrzewalni na terenie miasta, a także udzielają niezbędnej pomocy w tym zakresie. Jak co roku przeprowadzony został program pn. „**ZIMA 2022/23**” i „**ZIMA 2023/24**”, koordynowany przez MOPS we współpracy z Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską w Jeleniej Górze oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, Koło Jeleniogórskie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze od 1 maja 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. realizował rządowy Program „**Korpus Wsparcia Seniorów**” na rok 2023. Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek i stan zdrowia oraz odpowiedzią na wyzwania stawiane przez zachodzące w kraju procesy demograficzne. Program „Korpus wsparcia seniorów” na rok 2023 skierowany był do osób w wieku 65 lat i więcej, które nie mogły we własnym zakresie zabezpieczyć swoich podstawowych potrzeb, miały problem z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadziły samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkały z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Działania w terenie realizowało 5 pracowników socjalnych MOPS w Jeleniej Górze, którzy świadczyli usługi na rzecz 11 seniorów w zakresie wsparcia społecznego, w czynnościach dnia codziennego oraz wynikającego z indywidualnych potrzeb seniorów. Koszt realizacji zadania pokryty został z dotacji celowej budżetu państwa oraz budżetu Miasta Jeleniej Góry w łącznej wysokości 64.886,66 zł.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w Jeleniej Górze swoim działaniem obejmował Miasto Jelenią Górę, a osoby wymagające pomocy mogły skorzystać ze wsparcia interwenta, pedagogów, instruktora terapii uzależnień i radcy prawnego. W roku sprawozdawczym Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom promował działania na rzecz mieszkańców biorąc udział w szkoleniach, warsztatach oraz wykładach, podczas których pracownicy informowali o możliwości skorzystania z dostępnych form wsparcia. W okresie sprawozdawczym z kompleksowej pomocy Działu skorzystało ogółem 196 osób (rzeczywista liczba osób wykazana w oparciu o dzienne rejestry. Daną osobę wykazano tylko raz, bez względu na liczbę wizyt u poszczególnych specjalistów).

Główne problemy z jakimi zwrócili się mieszkańcy Jeleniej Góry do Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku 2023 to:

1. problemy rodzinne,
2. przemoc ze strony bliskich,
3. trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym,

4. uzależnienie od alkoholu (w tym współuzależnienie i DDA),
5. zaburzenia psychopatologiczne i psychiczne.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom podjął współpracę z Karkonoską Akademią Nauk Stosowanych, w ramach tego w m-c listopadzie i grudniu 2023 r. Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z pedagogiem Działu przeprowadzili zajęcia warsztatowe dla studentów I roku pedagogiki i psychologii dotyczące procedury „Niebieska Karta”. W ramach współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu filia w Jeleniej Górze zostały przeprowadzone zajęcia dla studentów I roku na temat radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, postępowania i reagowania w sytuacjach naruszenia bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy.

Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w dniu 12.10.2023 r. brali udział w pikniku profilaktycznym zorganizowanym przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jeleniej Górze. Piknik był zorganizowany dla młodzieży szkolnej, wzięło w nim udział 1000 uczniów z jeleniogórskich placówek oświatowych.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom współpracował w ramach pozyskania uczestników na warsztaty korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej z Janowic Wielkich, Jeżowa Sudeckiego, Karpacza, Kowar, Mysłakowic, Piechowic, Podgórzyna, Starej Kamienicy, Szklarskiej Poręby oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze. O realizacji warsztatów powiadomiono Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych w Jeleniej Górze oraz Zespoły Interdyscyplinarne. Na przełomie marca i września 2023 roku wysłano łącznie 80 zaproszeń na spotkania warsztatowe. Zgłosiła się jedna osoba, jednakże nie została zakwalifikowana do programu. W związku z tym w 2023 r. nie realizowano programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową z uwagi na brak uczestników.

Zespół Interdyscyplinarny został powołany w oparciu o zapisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tytuł ustawy zmieniony przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. (Dz.U.2023.535) zmieniającej niniejszą ustawę z dniem 22 czerwca 2023 r.). Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego w Jeleniej Górze było:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieska Karta”,
8. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,

9. składanie na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest również koordynacja działań w celu skutecznego rozwiązywania problemów określonych rodzin. Koordynacja ta łączy w sobie konieczność przepływu informacji między instytucjami mogącymi zapewnić pomoc, wypracowanie modelu pomocy dostosowanej do problemów danej rodziny oraz najbardziej efektywne, realne udzielanie pomocy.

Zespół Interdyscyplinarny realizował także działania określone w „Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2021 – 2025”.

Prace w ramach **grup diagnostyczno-pomocowych** są prowadzone w zależności od potrzeb wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Celem działań grup diagnostyczno-pomocowych było:

1. dokonywanie na podstawie procedury „Niebieska Karta” oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
2. realizowanie procedury „Niebieska Karta” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,
3. zawiadamianie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieska Karta” pod jej nieobecność,
4. realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
5. występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
6. występowanie do Zespołu Interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń,
7. monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieska Karta”,
8. zakończenie procedury „Niebieska Karta”,
9. dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieska Karta”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieska Karta”,
10. informowanie przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Przewodniczącej Zespołu w 2023 r. wpłynęło 190 formularzy „Niebieska Karta A”. Na posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych wypełniono 55 szt. „Niebieska Karta” formularz C oraz 46 szt. „Niebieska Karta” formularz D. Zespół Interdyscyplinarny objął swoimi działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” 403 osoby. Zostało powołanych

1 136 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, które pomocą i wsparciem objęły 198 osób doświadczających przemocy domowej, w tym ze względu na problem przemocy psychicznej 103 osoby, przemocy fizycznej 140 osób, przemocy seksualnej 1 osobę, zaniedbania 11 osób. W roku sprawozdawczym zostały zakończone 153 procedury „Niebieska Karta” po ustaniu przemocy domowej i uzasadnionym przypuszczeniu o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej (150 procedur), a także rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań (3 procedury).

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zorganizowano szkolenie dla wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego pod nazwą „Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dokumentacja, wykładnia i stosowanie prawa przez członków ZI i grup D-P”.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze funkcjonują ośrodki wsparcia, tj. **Dzienny Dom „Senior+”** oraz **Dzienny Dom Pomocy Społecznej**.

Dzienny Dom „Senior+” został utworzony przy ul. Wiejskiej 29 w Jeleniej Górze w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, z dofinansowaniem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na funkcjonowanie placówki w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Edycja 2023 - Moduł II. W okresie sprawozdawczym Dzienny Dom „Senior+” świadczył wsparcie dla 30 osób starszych, emerytów i rencistów nieaktywnych zawodowo. Zapewniał pensjonariuszom 8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku, w tym zaspokajał ich potrzeby bytowe, edukacyjne, terapię zajęciową, świadczenia opiekuńcze oraz realizował potrzeby w aspekcie kulturalnym, rekreacyjnym i towarzyskim.

W ramach działalności Dom zapewniał pensjonariuszom wyżywienie w postaci dwóch posiłków dziennie. Uczestnicy do swojej dyspozycji mieli salę odpoczynku, salę telewizyjno-filmową z biblioteczką, salę komputerową, salę terapii zajęciowej, salę gimnastyczną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń, gabinet rehabilitacji, aneks kuchenny, gdzie przeprowadzano zajęcia kulinarne oraz jadalnię, która pełniła również funkcję świetlicy, gdzie organizowane były spotkania i uroczystości.

W ciągu całego 2023 roku z pobytu w placówce skorzystały 33 osoby. Koszt realizacji zadania w ramach Programu wyniósł ogółem 563 780,78 zł, w tym środki własne wynosiły 434 180,78 zł, natomiast dotacja z budżetu państwa 129.600,00 zł. Ponadto koszty poniesione, a nie ujęte w Programie wyniosły 20 683,72 zł. Dodatkowo z wpłat od pensjonariuszy uzyskano kwotę 119 857,06 zł. W Dziennym Domu „Senior+” realizowane były następujące usługi: socjalne poprzez zapewnienie uczestnikom wyżywienia; edukacyjne poprzez nabycie nowej wiedzy dzięki spotkaniom z funkcjonariuszami Policji oraz Rzecznikiem Praw Konsumentów, wzrost umiejętności informatycznych dzięki uczestnictwu w zajęciach komputerowych, ćwiczenie pamięci oraz porady psychologiczne podczas zajęć z psychologiem, przekazywanie czasopism dedykowanych dla seniorów, wsparcie zdrowia poprzez uczestnictwo w zajęciach i szkoleniach na temat profilaktyki zdrowia w wieku 60+ i udzielania pierwszej pomocy, uczestnictwo w kursie on-line pt. „Moja krew moje zdrowie” w ramach ABC Senior, poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez uczestnictwo w projekcie „Opieka na odległość”; zajęcia sportowo-rekreacyjne, w tym zajęcia Nordic Walking w ramach projektu pn.: „Nordic Walking

Senior” - edycja 2023, organizowanym przez Polskie Stowarzyszenie Nordic Walking, talasoterapia czy spacerzy po okolicy; kulturalno-oświatowe poprzez organizację wycieczek, wyjść do kina, udział w spektaklach, w trakcie których odbywały się spotkania poetyckie, występy muzyczne i prelekcje, konkursy w których seniorzy zdobywali wysokie lokaty; aktywność ruchową, w tym ćwiczenia grupowe i zajęcia indywidualne; terapię zajęciową poprzez uczestnictwo w zajęciach technicznych, plastycznych, muzykoterapię czy warsztaty kosmetyczne, aktywizujące społecznie, w trakcie których odbywały się występy dzieci z przedszkoli, szkół, spotkania z harcerzami, młodzieżą z OHP, warsztaty i zajęcia z licznymi instytucjami.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. Kilińskiego 16 w Jeleniej Górze świadczy wsparcie dla mieszkańców Jeleniej Góry, którzy ukończyli 60 rok życia i nie wymagają stałej opieki pielęgnacyjno-lekarskiej. Placówka świadczy wsparcie dla 30 osób, a w trakcie okresu sprawozdawczego, do Dziennego Domu Pomocy Społecznej zostało skierowanych 35 pensjonariuszy. Na utrzymanie placówki przeznaczono kwotę 681.130,60 zł. Wpływy z wpłat osób skierowanych wyniosły 107.323,06 zł.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze otwarty był od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30. W trakcie pobytu na rzecz pensjonariuszy placówki świadczone były usługi mające na celu zaspokojenie potrzeb bytowych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich. W ramach działalności, Dzienny Dom Pomocy Społecznej oferował osobom skierowanym do placówki obiad w formie cateringu oraz posiłki przygotowywane w ramach terapii zajęciowej.

Pensjonariusze Domu uczestniczyli w licznych przedsięwzięciach. W okresie sprawozdawczym kluczowe były zajęcia realizowane w ramach Jeleniogórskiego Budżetu Obywatelskiego przy udziale stowarzyszenia Mama w Mieście Jelenia Góra, pn. „Seniorzy JG”, współpraca z Fundacją Edukacji Nowoczesnej przy projekcie pn. „Dbam o swoje zdrowie psychiczne 2023” wsparcie psychologiczne dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich najbliższych w związku z negatywnymi konsekwencjami epidemii Sars-CoV-2, współpraca z Książnicą Karkonoską, Aresztem Śledczym, Schroniskiem dla małych zwierząt MPGK w Jeleniej Górze, Miejskim Przedszkolem nr 2 w Jeleniej Górze, Biblioteką Pedagogiczną w Jeleniej Górze oraz Bonifaterskim Centrum Medycznym we Wrocławiu, prelekcje przy udziale Policji, Straży Miejskiej oraz pracownika Muzeum Narodowego w Warszawie. Istotnymi działaniami były także prowadzona terapia zajęciowa, wspólne celebrowanie świąt okolicznościowych, w tym organizacja oraz obchody czterdziestolecia istnienia placówki i wyjazdy na jednodniowe wycieczki. W placówce do dyspozycji pensjonariuszy pozostają sala telewizyjna, sala gimnastyczna, sala gier, sala wypoczynkowa oraz ogród.

III. ZADANIA WŁASNE POWIATU

Do zadań własnych powiatu należy między innymi opieka nad rodziną i dzieckiem oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

W roku 2023 na realizację zadań wykonywanych przez **Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**, związanych z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców i wsparciem pełnoletnich

wychowanków opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, wydatkowano kwotę **2.779.006,20 zł**.

Kwota ta została wydatkowana w następujący sposób.

Lp.	Nazwa zadania/cel świadczenia	Kwota zł
1.	świadczenie przekazane powiatom, na terenie których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci będące mieszkańcami Jeleniej Góry	595.638,74
2.	świadczenie przekazane rodzinom zastępczym, które wychowują dzieci z terenu innego powiatu	224.387,98
3.	pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 145 dzieci w 117 rodzinach zastępczych, w tym w 3 rodzinach zastępczych zawodowych, 18 rodzinach zastępczych niezawodowych i 97 rodzinach spokrewnionych	1.610.086,52
4.	jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej, wypłacona 37 dzieciom w 23 rodzinach zastępczych,	48.990,00
5.	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, wypłacone 26 wychowankom rodzin zastępczych	9.713,50
6.	świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu, wypłacone 3 zawodowym rodzinom zastępczym o charakterze pogotowia	9.000,00
7.	świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania lokalu dla 3 rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego	67.247,66
8.	pomoc pieniężna wypłacona 2 rodzinom zastępczym związana z wystąpieniem zdarzenia losowego	7.000,00
9.	pomoc pieniężna na usamodzielnienie, wypłacona 9 wychowankom rodzin zastępczych,	56.574,00
10.	pomoc na zagospodarowanie, wypłacona 4 wychowankom rodzin zastępczych,	9.423,00
11.	pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, wypłacona 15 wychowankom rodzin zastępczych,	114.116,45
12.	świadczenie dla 1 rodziny zastępczej ustanowionej dla 3 dziecka z Ukrainy, wypłacono 38 świadczeń finansowanych z Funduszu Pomocy	26.828,35

Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zajmuje się również wydawaniem **skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych**. W roku sprawozdawczym wydanych zostało 45 skierowań. Dane dotyczące wydanych skierowań przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba wydanych skierowań
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	3
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	4
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	5
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	6
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	5
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	15
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	7

W 2023 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano łącznie kwotę 7.909.764,79 zł. Szczegółowy podział środków przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba umieszczonych dzieci	Kwota przekazanej dotacji (w zł)
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	18	989.823,88
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	18	968.254,76
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	18	937.254,14
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	16	846.740,75
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	16	875.106,94
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	46	2.714.749,00
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	10	577.835,32

W związku z brakiem miejsc w pieczy zastępczej instytucjonalnej jak i rodzinnej Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, celem realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej poszukuje miejsc również poza terenem Miasta Jeleniej Góry. W 2023 r. na terenie innych powiatów zarówno **w instytucjonalnej jak i rodzinnej pieczy zastępczej** przebywało 52 dzieci, w tym 1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej, 51 dzieci w rodzinach zastępczych. Dotacja przekazana innym powiatom na podstawie porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w 2023 r. wyniosła 621.297,17 zł, w tym:

1. opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w kwocie 25.658,43 zł,
2. opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w kwocie 595.638,74 zł.

W ramach **świadczeń pieniężnych związanych z pomocą osobom usamodzielnianym opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą** wydatkowano łącznie kwotę 48.138,75 zł. Wyłoną wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych kwotę przeznaczono na:

1. pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla 1 wychowanka w wysokości 8.968,00 zł,
2. pomoc na zagospodarowanie dla 2 wychowanków w wysokości 7.640,00 zł,
3. pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla 6 wychowanków w wysokości 31.530,75 zł.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Ośrodku zatrudnionych jest 6 **asystentów rodziny**. Do zadań asystenta rodziny należy między innymi diagnozowanie problemu rodziny i określenie wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb, sporządzenie planu pomocy rodzinie, organizowanie wsparcia środowiskowego oraz podejmowanie wraz z rodziną działań związanych z realizacją zadań zawartych w planie, prowadzenie poradnictwa i edukacji w zakresie możliwości rozwiązywania występujących problemów, pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, kontrolowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć oraz dalsze budowanie aktywnej postawy rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu

rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. W 2023 r. wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 94 rodziny. Z 27 rodzinami asystenci zakończyli pracę (w 9 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 10 przypadkach ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, w 5 ze względu na brak efektów pracy z rodziną, natomiast w 3 ze względu na zmianę metody pracy z rodziną). 34 rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny zostały zobowiązane do tej współpracy przez Sąd. Jednym z zadań asystenta rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 tejże ustawy. W 2023 r. asystenci rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze dokonali łącznie 110 takich ocen.

Ponadto w okresie sprawozdawczym asystenci rodziny podejmowali szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny w codziennym funkcjonowaniu, a w szczególności podniesienie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców. W 18 przypadkach asystenci występowali do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z wnioskiem o podjęcie działań w odniesieniu do art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, a w szczególności o ingerencję w wykonywanie władzy rodzicielskiej ze względu na zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci, występującą przemoc domową, co bezpośrednio zagrażało bezpieczeństwu i zdrowiu dzieci. Asystenci rodziny sporządzili 26 opinii o bieżącym funkcjonowaniu rodziny w odpowiedzi na zapytania Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze oraz 15 opinii w odpowiedzi na zapytania Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze Wydziału ds. Nieletnich i Patologii. W trakcie współpracy z rodzinami asystenci rodziny podjęli także działania związane z umieszczeniem rodzica z dzieckiem w domach dla samotnych matek. Działania te podjęto w stosunku do 3 rodzin. W związku z występowaniem u większości rodzin problemu uzależnienia od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych 7 osób zostało umieszczonych w ośrodku leczenia uzależnień, celem przejścia co najmniej 12 miesięcznej terapii.

W 2023 r. asystenci rodziny podejmowali również działania zmierzające do poprawy codziennego funkcjonowania i podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców:

1. 75 rodzin zostało zgłoszonych do akcji charytatywnych, tj. „Szlachetnej Paczki” oraz zabawy mikołajkowej dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
2. 15 dzieci z rodzin wspieranych pracą asystenta rodziny zostało zgłoszonych do wyjazdu wakacyjnego,
3. 2 rodziny zostały wyposażone w sprzęt komputerowy pozyskany od sponsorów,
4. 15 rodzin wystąpiło z wnioskiem do Urzędu Miasta w Jeleniej Górze o przydział mieszkania z zasobów miasta,
5. 24 rodziny zostały wyposażone w sprzęt AGD, meble oraz odzież.

Asystenci rodziny na bieżąco współpracowali z wieloma instytucjami działającymi na terenie Miasta Jelenia Góra, a w szczególności z Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, szkołami i przedszkolami, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Sądem Rejonowym oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

W 2023 r. przy współpracy z Fundacją „Dom Dbamy o Młodych” została zorganizowana zabawa mikołajkowa dla 30 dzieci z 16 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest 5 **koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. W roku sprawozdawczym do ich zadań należało między innymi:

1. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
2. przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku,
3. pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu oraz w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
4. zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
5. sporządzenie na wniosek sądu opinii o rodzinie zastępczej i jej członkach.

Do zadań koordynatorów rodziny należało także udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej w oparciu o indywidualne programy usamodzielnienia. W roku sprawozdawczym koordynatorzy wspólnie z wychowankami oraz opiekunami usamodzielnia sporządzili 9 indywidualnych programów usamodzielnienia. Świadczyli oni również merytoryczne wsparcie rodzinom zastępczym oraz pomoc w przezwyciężeniu problemów wychowawczych z dziećmi, nawiązując bezpośredni kontakt z rodzinami zastępczymi oraz monitorując proces adaptacji dziecka w rodzinie zastępczej, jego rozwój psychiczny, występowanie zaburzeń rozwojowych lub postępu w rozwoju dziecka. Koordynatorzy również współpracowali z pracownikami socjalnymi w zakresie umożliwienia dzieciom przebywającym w rodzinie zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, inicjowali nowe formy wsparcia uwzględniające zasoby środowiska lokalnego dla rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych. W 2023 r. opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objęto 92 rodziny zastępcze. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej może objąć swoim wsparciem nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Średnio koordynatorzy zatrudnieni w MOPS w Jeleniej Górze pracowali z 18 rodzinami. Zaznaczyć należy, iż ok. 26 rodzin nie zostało objętych wsparciem koordynatora ze względu na brak zatrudnienia kolejnych koordynatorów. Należy wskazać, iż rodziny te złożyły wniosek o objęcie ich wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 r. przeprowadzili 201 zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 35 zespołów ds. oceny rodzin zastępczych.

W 2023 r. zostało sporządzonych 201 opinii dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 35 opinii dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych. Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 26 opinii na potrzeby i prośbę Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wystosowali 22 wnioski do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, 11 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego.

Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 30 wywiadów w środowiskach na podstawie, których sporządzono 30 opinii dotyczących osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Czterech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2023 r. zostało przeprowadzone jedno szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, którzy wyrazili gotowość do pełnienia tej roli. W szkoleniu wzięło udział 10 osób, wszystkie ukończyły szkolenie i otrzymały kwalifikacje.

W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych w rodzinach zastępczych, koordynatorzy podejmowali działania mające na celu poprawę sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Przeprowadzane były wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegały zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo-wychowawcze. Opracowywany był także plan działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegały kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony został brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzono do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 7 wniosków o rozwiązanie rodziny zastępczej.

W 2023 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podejmowali także szereg innych działań mających na celu wspieranie rodzin zastępczych:

1. dzieci z 25 rodzin zastępczych zostały zgłoszone do akcji charytatywnych, tj. „Szlachetnej Paczki” oraz „Wielkiej Paki dla Dzieciaka”,
2. 15 dzieci z rodzin zastępczych zgłoszono do wyjazdu wakacyjnego zorganizowanego przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu,
3. motywowano rodziny zastępcze do udziału w grupach wsparcia,
4. świadczone pomocy rodzinom zastępczym w uzyskiwaniu informacji z innych instytucji, tj. ZUS-u, Urzędu Skarbowego,
5. udzielono pomocy w ustaleniu wizyt u specjalistów,
6. pomagano w wypełnianiu i składaniu wniosków o przydział mieszkania z zasobów miasta,
7. udzielano pomocy rodzinom zastępczym w złożeniu elektronicznych wniosków do ZUS o przyznanie świadczenia „Dobry Start”,
8. pomagano w ustaleniu wizyt u psychologa.

W 2023 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej napisali projekt w ramach konkursu „Zrozumieć dziecko – lokalnie” Fundacji EY na sfinansowanie szkoleń dla opiekunów

zastępczych lub koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, który skierowany był do organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej z terenu całej Polski. W kwietniu 2023 r. zostało przeprowadzone szkolenie dla 15 koordynatorów w ramach współpracy z innymi PCPR-ami. Tematem szkolenia była „Profilaktyka zdrowia psychicznego - jak sprawić by udzielanie wsparcia było zasobem zamiast obciążeniem dla zdrowia psychicznego.”

Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, mając jednocześnie na uwadze konieczność stopniowego dochodzenia do sytuacji optymalnej, w której wsparcie mają zapewnione wszystkie tego wymagające osoby oraz usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej, w lipcu 2021 r. zostały uruchomione na terenie Miasta Jeleniej Góry dwa **mieszkania treningowe**. W 2023 r. ze wsparcia w formie mieszkania treningowego skorzystały 3 osoby.

Zarówno koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej jak i asystenci rodzin poza ustawowymi zadaniami dodatkowo podjęli się wsparcia opiekunów tymczasowych ustanowionych dla nieletnich dzieci ukraińskich przebywających na terytorium Polski w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. W 2023 r. sąd rodzinny ustanowił 26 opiekunów tymczasowych dla 29 dzieci z Ukrainy. Łączna liczba ustalonych opiekunów tymczasowych to 104 osoby dla 134 dzieci.

W roku 2023 r. dzięki pomocy i wsparciu osoby prywatnej w pozyskaniu darczyńców udało się zorganizować paczki świąteczne dla dzieci z rodzin zawodowych i rodzinnego domu dziecka. Listy do Mikołaja napisało 25 dzieci.

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest dwóch **pracowników socjalnych**, którzy prowadzą pracę socjalną w rodzinach zastępczych nie objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wspierają usamodzielnionych wychowanków oraz podejmują szereg dodatkowych działań na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych lub na dwa miesiące przed opuszczeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej z wychowankami pieczy zastępczej sporządzany jest program usamodzielnienia, gdzie wraz z wychowankiem i jego opiekunem określone są cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielnienia, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka. W 2023 r. indywidualny program usamodzielniania był przygotowany dla 1 wychowanka, natomiast w przypadku wychowanków posiadających indywidualny program usamodzielnienia przeprowadzono dodatkowo 66 aktualizacji IPU oraz 11 zakończeń programu. Pracownicy socjalni podejmowali szereg działań wspierających i informacyjnych na rzecz rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Ponadto podejmowane były działania na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w zakresie oddziaływań wychowawczych, rozszerzania kompetencji społecznych oraz pomoc w poprawie warunków socjalno-bytowych. Pracownicy socjalni Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem podjęli kontakt z 169 środowiskami objętymi wsparciem i pomocą Działu, w tym uczestniczyli we wszystkich zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, sporządzili dodatkowo 92 opinie o rodzicach biologicznych na potrzeby innych organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej z terenu całej Polski.

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 463 decyzji administracyjnych, w tym:

1. 402 decyzje w ramach pomocy dla rodzin zastępczych,

2. 39 decyzji w ramach pomocy dla osób usamodzielnionych (kontynuacja nauki),
3. 6 decyzji w ramach pomocy na zagospodarowanie dla osób usamodzielnionych,
4. 10 decyzji w ramach pomocy na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
5. 6 decyzji dotyczących umieszczenia pełnoletnich wychowanków w mieszkaniach chronionych.

W maju 2023 r. pracownicy Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem po raz trzeci zorganizowali **Piknik Integracyjny dla Rodzin Zastępczych** z Miasta Jelenia Góra, który został połączony z obchodami Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Piknik został zorganizowany przy wsparciu „Mojej Fundacji” oraz sponsorów, dzięki którym można było ufundować upominki dla rodzin zastępczych. Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem dąży do tego, aby piknik stał się wydarzeniem cyklicznym, podczas którego rodziny zastępcze będą miały możliwość wymiany swoich doświadczeń, w tym również w zakresie rodzicielstwa zastępczego.

W ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „**Program asystent rodziny na rok 2023**” został wypłacony dodatek do wynagrodzeń oraz dofinansowanie do wynagrodzeń asystentów rodziny zatrudnionych w gminach w roku 2023. Łączna kwota dotacji z ww. programu wyniosła 63.972,05 zł. Przyznane środki umożliwiły dofinansowanie kosztów wypłaty wynagrodzeń oraz dodatku do wynagrodzenia dla 6 asystentów rodziny, którzy aktywnie pracowali na rzecz rodzin w okresie sprawozdawczym. Wysokość dofinansowania wynosiła 2.000,00 zł dla jednego asystenta.

Po raz pierwszy Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiło **Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.** W ramach Programu powiaty mogły uzyskać środki na:

1. dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń zawodowej rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka przysługujących za 2023 r., począwszy od dnia 1 czerwca, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji;
2. dofinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi od wynagrodzeń rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługujących za 2023 r., począwszy od dnia 1 czerwca, za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia wskazanej funkcji.

Łączna kwota dotacji z ww. programu wyniosła 46.340,00 zł. Przyznane środki umożliwiły dofinansowanie kosztów wynagrodzeń dla 2 rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego oraz jednego rodzinnego domu dziecka.

W 2023 roku **Dział Rehabilitacji** realizował zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem finansowania były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Limit środków przyznany decyzją Zarządu PFRON dla Miasta Jeleniej Góry na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rok 2023 wynosił **3.478.911,00 zł**. W ramach 2,5% środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych do budżetu Miasta przekazano kwotę 86.973 zł.

W 2023 roku Dział realizował:

1. zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

2. obsługę merytoryczną i finansową programów celowych PFRON, których uczestnikiem było Miasto Jelenia Góra,
3. zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli,
4. prowadzenie Klubu Integracji Społecznej,
5. prowadzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym poprzez:

1. wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
2. wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
3. likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
4. kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2023 roku realizowano następujące zadania:

1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę 484.484,00 zł. Liczba ubiegających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem wyniosła 619 osób, w tym 201 opiekunów. Wypłacono dofinansowanie dla 275 osób, w tym 94 opiekunom. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	Kwota (zł)
1.	osoby dorosłe z opiekunami	350.357,00
2.	dzieci i młodzież z opiekunami	134.127,00

2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Na zadanie to wpłynęło 26 wniosków (26 zadań) na kwotę 119.229,00 zł. Przedmiotowe wnioski złożyło 11 organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na realizację przedmiotowego zadania wyniosła 70.000,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy jednoczesnej pozytywnej opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznał dofinansowanie do organizacji 24 zadań. W imprezach tych wzięło udział łącznie 1816 osób niepełnosprawnych. Procentowa wielkość wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa organizacji	Ilość zadań	Procent dofinansowania (%)
1.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa	5	12,22
2.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	2	12,22
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków	3	12,22

4.	Polski Związek Niewidomych	3	12,22
5.	Instytut Rewalidacji	1	4,00
6.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku	1	7,14
7.	Polski Związek Głuchych	3	7,46
8.	KSON	1	7,15
9.	Fundacja „CUD”	3	12,22
10.	PTWK OT	1	7,15
11.	Five Up	1	6,00

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Wydatkowano kwotę 741.227,00 zł, w tym na:

- a) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 4 osób niepełnosprawnych na kwotę 13.494,00 zł,
- b) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 2 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych na kwotę 21.000,00 zł,
- c) dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 477 osób na kwotę 706.733,00 zł.

Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwoleżynowe, ortezy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki, worki stomijne i cewniki oraz aparaty na bezdech senny, sensory do wstrzyknięć insulinowych.

4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. Na ten cel przeznaczono i rozliczono kwotę 409.601,00 zł (dla 50 osób - przy wnioskowanej kwocie 981.118,00 zł dla 81 osób). W ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do likwidacji:

- a) barier architektonicznych, w tym dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostosowania łazienek, zakup krzesła przyschodowego,
- b) barier technicznych, w tym montażu bezobsługowego centralnego ogrzewania, zakupu schodołazów, pralek, zmywarek, podnośnika transportowo-kąpielowego oraz wannowego, rowerów trójkołowych, łóżek elektrycznych, pieca bezobsługowego c.o.
- c) barier w komunikowaniu się, w tym zakupu komputerów z przyłączem do internetu, specjalistycznego sprzętu i oprogramowania do komunikowania się.

Wydatkowanie środków finansowych na to zadanie przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2023 roku		Zrealizowane umowy w 2023 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	bariery architektoniczne	25	534.823,00	15	235.081,00
2.	bariery w komunikowaniu się	42	347.981,00	27	102.263,00
3.	bariery techniczne	14	98.314,00	12	72.257,00

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. W 2023 r. przeznaczono na to zadanie kwotę 1.769.760,00 zł. Na terenie Miasta Jeleniej Góry funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:

- a) przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, w którym rehabilitowanych jest 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami, dofinansowane na kwotę 589.920,00 zł,
- b) przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną, dofinansowane na kwotę 1.179.840,00 zł.

Roczny koszt pobytu jednego uczestnika w WTZ, pokrywany ze środków PFRON, wyniósł 29.496,00 zł. Należy podkreślić, iż 10% ogólnych kosztów działalności WTZ finansowanych jest ze środków budżetu Miasta Jeleniej Góry, w wysokości 132.823,10 zł oraz budżetu Powiatu Karkonoskiego w wysokości 57.262,24 zł i Powiatu Lwóweckiego w wysokości 6.554,66 zł. Dział Rehabilitacji prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością ww. placówek.

Poniższa tabela przedstawia wydatkowane środki PFRON w 2023 roku na realizację 5 zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych na kwotę łączną 3.475.072,00 zł.

Lp.	Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną	Kwota (zł)
1.	dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	484.484,00
2.	dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	70.000,00
3.	dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, środki ortopedyczne	741.227,00
4.	dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	409.601,00
5.	dofinansowanie do działalności warsztatów terapii zajęciowej	1.769.760,00

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz uzyskanie awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy oraz pomocy w zatrudnieniu. Przy realizacji wyżej wymienionego zadania Dział Rehabilitacji współpracuje m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz pracodawcami.

W 2023 roku w ramach rehabilitacji zawodowej wydatkowano kwotę 3.837,00 zł i realizowano zadanie p.n. „Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności”. W roku sprawozdawczym o dofinansowanie w tym temacie wnioskowała 1 osoba niepełnosprawna i wniosek rozpatrzono pozytywnie. Podpisano 1 umowę. Poniższa tabela przedstawia środki PFRON wydatkowane w 2023 roku na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Lp.	Środki wydatkowane na rehabilitację zawodową	Kwota (zł)
1.	środki dla osoby niepełnosprawnej na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej	3.837,00

Miasto Jelenia Góra jest uczestnikiem programów celowych ogłaszanych przez PFRON. W roku sprawozdawczym realizowano 2 programy celowe:

I. **„Aktywny samorząd”**. Rok ubiegły to dwunasty rok działania programu. W edycji 2023/24 złożono do realizacji 91 wniosków na kwotę 596.506,00 zł. Przyznano dofinansowanie i podpisano 80 umów na kwotę łączną 495.070,00 zł w następujących obszarach:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, 1 osoba, kwota 2.550,00 zł.

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

a) Zadanie 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 17 osób, kwota 161.930,00 zł.

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 1 osoba, kwota 1.990,00 zł.

b) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 1 osoba, kwota 2.200,00 zł.

c) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, 4 osoby, kwota 105.020,00 zł.

d) Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, 2 osoby, kwota 16.500,00 zł.

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 1 osoba, kwota 2.510,00 zł.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, wsparcia udzielono 53 osobom na kwotę 202.368,00 zł.

II. **„Program wyrównywania różnic między regionami III” obszar D**. Miasto Jelenia Góra na rok 2023/24 otrzymało w ramach programu dofinansowanie w wysokości 131.216,00 na realizację 1 projektu. Podpisano 1 umowę. Termin realizacji i rozliczenia programu to 03.09.2024 r.

Do zadań Działu Rehabilitacji należy również **zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli.**

Osoba całkowicie ubezwłasnowolniona jest instytucjonalnie pozbawiona możliwości dokonywania czynności prawnych. Nie może między innymi podarować lub sprzedać swojego majątku, nie może niczego wartościowego kupić, wynająć mieszkania, zobowiązać się do wykonania dzieła lub zlecenia, nie może przyjąć darowizny lub sporządzić testamentu.

Opiekuna prawnego dla osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej ustanawia sąd rodzinny. Opiekun prawny zostaje powołany dla skutecznej ochrony interesów osobistych i majątkowych osoby ubezwłasnowolnionej dlatego, że jego podopieczny może dokonywać tylko drobnych czynności dnia codziennego, jak bieżące zakupy i korzystanie z usług.

Powinnością opiekuna prawnego jest dbanie o to, aby osoba ubezwłasnowolniona miała środki do życia, a w razie ich braku, dochodzenie dla niego odpowiednich świadczeń. Opiekun prawny osoby ubezwłasnowolnionej musi zadbać, aby podopieczny miał zapewnioną właściwą opiekę lekarską, by sobie nie zagrażał, nie szkodził i nie stwarzał zagrożenia dla innych osób. Opiekunowie prawni w 2023 roku obejmowali ochroną interesy osobiste i majątkowe 15 osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Powinnością **kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej** jest opieka nad sprawami życiowymi i majątkiem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Podobnie jak opiekun prawny ma dbać o to, aby jego podopieczny posiadał środki do życia i miał zapewnioną opiekę lekarską. Kurator nie jest zobowiązany do ponoszenia jakichkolwiek nakładów i wydatków na rzecz podopiecznego. Osoba częściowo ubezwłasnowolniona ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych, potrzebuje pomocy przy prowadzeniu swoich spraw, ale jej stan nie uzasadnia całkowitego ubezwłasnowolnienia. Może ona zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego, jak bieżące zakupy, usługi, może rozporządzać zarobkiem oraz dokonywać czynności dotyczących przedmiotów oddanych tej osobie do swobodnego użytku. Nie może natomiast samodzielnie zaciągać zobowiązań oraz rozporządzać swoimi prawami. Wymagana jest do tego zgoda ustanowionego kuratora. Do reprezentowania podopiecznego i zarządzania jego majątkiem kurator jest uprawniony tylko wtedy, gdy sąd rodzinny tak postanowi. W przeciwnym razie jest wyłącznie doradcą. W 2023 roku kuratela objętych było 14 osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

Ponadto w Dziale Rehabilitacji funkcjonuje **Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych**, który na bieżąco udzielał informacji osobom z niepełnosprawnościami o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Z informacji w punkcie korzystali także pracodawcy w sprawach dotyczących ulg, zwolnień i dotacji z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych. Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę Ośrodka pod adresem <http://www.mops.jelenia-gora.pl/>.

IV. ZADANIA ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZADOWEJ.

Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o zasiłku dla opiekuna oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” Ośrodek wydatkował w roku 2023 kwotę 32.865.324,91 zł.

W roku 2023 **zasiłki rodzinne** wypłacono na rzecz 1.422 dzieci na kwotę 1.959.198,91 zł. Osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego, mogą być również uprawnione do dodatków do zasiłku rodzinnego. W okresie sprawozdawczym do zasiłku rodzinnego wypłacono dodatki na kwotę 1.188.178,16 zł z tytułu:

1. urodzenia dziecka na rzecz 55 dzieci na kwotę 50.278,37 zł,
2. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego na rzecz 27 dzieci na kwotę 120.625,65 zł,
3. samotnego wychowywania dziecka na rzecz 135 dzieci na kwotę 326.486,91 zł,
4. kształcenia i rehabilitacji dziecka na rzecz 207 dzieci na kwotę 260.051,45 zł,
5. rozpoczęcia roku szkolnego na rzecz 979 dzieci na kwotę 95.238,31 zł,
6. podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania na rzecz 32 dzieci na kwotę 32.230,32 zł,
7. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na rzecz 274 dzieci w kwocie 303.267,15 zł.

W roku 2023 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał i wypłacał również świadczenia rodzinne obywatelom Ukrainy, do których prawo przysługuje na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Na realizację powyższego zadania w roku 2023 wydatkowano kwotę 541.947,80 zł.

Jednorazową **zapomogę z tytułu urodzenia dziecka** wypłacono na rzecz 173 dzieci na kwotę 173.000,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła od stycznia 2016 r. **świadczenie rodzicielskie** przysługujące matkom do ukończenia przez dziecko 1-go roku życia, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego. W roku 2023 wypłacono świadczenia rodzicielskie na rzecz 85 dzieci w łącznej wysokości 908.241,31 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła również trzy rodzaje świadczeń, których przyznanie wiąże się bezpośrednio z niepełnosprawnością wnioskodawców, bądź też osób pozostających pod ich opieką. Z tego tytułu wypłacono:

1. **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji – w 2023 roku wypłacono zasiłek 2833 osobom na łączną kwotę 7.338.128,00 zł
2. **świadczenie pielęgnacyjne** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki

lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności – w 2023 roku wypłacono świadczenie 506 osobom na łączną kwotę 14.775.116,00 zł

3. **specjalny zasiłek opiekuńczy** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji – w 2023 roku wypłacono zasiłek 3 osobom na łączną kwotę 19.840,00 zł.

Ponadto osobom uprawnionym opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

Takie świadczenia otrzymało 337 osób na kwotę 2.688.270,73 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów wypłacany był **zasiłek dla opiekuna**, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. Zasiłek dla opiekuna w 2023 r. wypłacono 4 osobom na łączną kwotę 29.760,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie sprawozdawczym wypłacono 533 osobom uprawnionym na kwotę 2.603.474,88 zł. W 2023 r. wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano następujące działania:

1. informacje przekazywane komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego wobec 256 osób,
2. wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych, oraz informacji od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy wobec 58 osób,
3. skierowanie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego wobec 50 osób,
4. skierowanie wniosku o zatrzymanie oraz zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wobec 8 osób.

Ponadto dodać należy, iż wysokość należności wyegzekwowanych bezpośrednio od dłużników alimentacyjnych oraz za pośrednictwem organów egzekucyjnych za okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wyniosła 1.593.392,00 zł.

W sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 4.517 decyzji administracyjnych, w tym 3.913 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych oraz 604 decyzje dotyczące funduszu alimentacyjnego.

Poza zadaniami przedstawionymi powyżej, Ośrodek opłacał także **składki na ubezpieczenie zdrowotne** określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osoby otrzymujące wybrane świadczenia rodzinne. Na ten cel wydatkowano kwotę 1.142.116,92 zł dla 371 osób.

Ponadto tutejszy Ośrodek w roku 2023 wypłacił 10 osobom uprawnionym jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem", w łącznej wysokości 40.000,00 zł.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. rozpoczęła się realizacja programu rządowego „**Rodzina 500+**” wprowadzonego ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach tego programu ustanowiono świadczenie pieniężne w postaci świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł miesięcznie na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia. Od dnia 01.06.2022 r. wypłatę świadczeń wychowawczych przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, za wyjątkiem spraw dotyczących ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, wszczętych i niezakończonych przed 01.01.2022 r. W związku z realizacją zadań wynikających z powyższej wskazanej ustawy Ośrodek wypłacił w roku 2023 świadczenia wychowawcze w łącznej kwocie 117.529,26 zł. W roku 2023 wydano 13 informacji w sprawach świadczenia wychowawczego.

V. ZADANIA POZOSTAŁE

Działając na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych, Ośrodek był współorganizatorem **prac społecznie użytecznych**, które podejmowane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził i przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze listę 153 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogły zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym 53 kobiety i 100 mężczyzn. Z powodu odmowy podjęcia prac społecznie użytecznych lub ich przerwania, jak również z powodu braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywania jego postanowień czy też nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia, w 2023 r. wydano 1 decyzję odmawiającą przyznania świadczenia z pomocy społecznej (rezygnacja z zatrudnienia) i 13 decyzji uchylających świadczenia z pomocy społecznej, w tym z powodu przerwania prac społecznie użytecznych - 4, odmowy podjęcia zatrudnienia - 1, zerwania kontraktu socjalnego - 8.

W okresie 01.01. - 31.12.2023 r. MOPS w Jeleniej Górze realizował **zadania zlecone z budżetu państwa** w zakresie przyjmowania, rozpatrywania i wydawania decyzji/informacji w sprawie niżej wymienionych świadczeń i wydatkował na ten cel kwotę 4.654.731,50 zł.

Lp.	Nazwa zadania	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób/gospodarstw objętych wsparciem	Kwota wypłaconych świadczeń (zł)
1.	ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - jednorazowe świadczenie 300 zł	279	317	95.100,00
2.	ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - świadczenie z tytułu zakwaterowania i wyżywienia (40 zł)	918	467	3.010.200,00
3.	ustawa o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu - tzw. dodatek gazowy	614	260	94.431,50
4.	ustawa o dodatku węglowym	0	478	1.434.000,00
5.	ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw - tzw. inne źródła ciepła	0	13	21.000,00

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wydał łącznie 15.424 decyzje administracyjne/informacje, w tym;

Lp.	Rodzaj decyzji/informacji	Ilość decyzji
1.	dotyczące świadczeń z funduszu pomocy społecznej	8087
2.	potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni	150
3.	przyznające pomoc dla rodzin zastępczych	402
4.	dotyczące osób usamodzielnianych (kontynuujących naukę)	39
5.	dotyczące zagospodarowania dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	6
6.	dotyczące usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	10
7.	dotyczące świadczeń rodzinnych	3913
8.	dotyczące funduszu alimentacyjnego	604
9.	dotyczące świadczenia wychowawczego „500+”	13
10.	dotyczące dodatku węglowego	478
11.	dotyczące ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu	537
12.	dotyczące świadczenia na zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy	906
13.	dotyczące jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy w wys. 300 zł	279